

Recenzja w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne dr Dominice Peszko

Podstawowe dane o recenzencie:

Prof. dr hab. Joanna Maklakiewicz
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie
e-mail: joanna.maklakiewicz@wp.pl

Zleceniodawca:

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie

Rada do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie działając na podstawie art. 221 ust. 5 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. @022, poz. 574) zgodnie z uchwałą Nr 119/2024 z dnia 16 grudnia 2024 powołała moją osobę do roli recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne dr Dominice Peszko.

Podstawowe dane o habilitantce:

Dominika Peszko jest bardzo aktywną i uznaną w środowisku muzycznym pianistką, spełniającą swe pasje na różnych płaszczyznach. Studia muzyczne magisterskie w zakresie gry na fortepianie ukończyła w Akademii Muzycznej w Krakowie w 2012 roku pod kierunkiem prof. dr. hab. Andrzeja Pikula (dyplom z wyróżnieniem). Kameralistykę studiowała w klasie prof. dr. hab. Pawła Krauzowicza. Od października 2013 roku jest zatrudniona w macierzystej uczelni na stanowisku adiunkta w Katedrze Wokalistyki, Wydział Wokalno-Aktorski. W 2017 roku uzyskała stopień doktora sztuk muzycznych na podstawie przedstawionej pracy doktorskiej pt. *Przemiany stylu kompozytorskiego Béli Bartóka i ich wpływ na kształtowanie interpretacji w reprezentatywnie wybranych dziełach fortepianowych. Od idei kompozytora po kreację artystyczną.*

Ocena Autoreferatu

W obszernym autoreferacie habilitantka przedstawia swoją drogę artystyczną, fascynacje i odkrycia. Wymienia najważniejsze dokonania artystyczne oraz szczegółowo przedstawia pracę nad przygotowaniem dzieła, omawiając twórczość kompozytorów wybranych na dzieło artystyczne.

Pola swojej działalności wymienia w następujący sposób: pianistyczna działalność solistyczna, współpraca ze śpiewakami w roli korepetytora, coacha wokalnego, pianisty specjalizującego się w wykonawstwie liryki wokalne, pianisty-kameralisty z instrumentalistami, duet fortepianowy z Radosławem Goździkowskim, wykonawstwo muzyki XX wieku i współczesnej, działalność fonograficzna ukierunkowana na upowszechnianie muzyki polskiej, współpraca z Narodowym Teatrem Starym im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie, działalność artystyczno-dydaktyczna we współpracy z Filharmonią im. Karola Szymanowskiego w Krakowie, działalność naukowa dotycząca muzyki fortepianowej i liryki wokalne.

Kilku postaciom poświęca słowa uznania i wdzięczności za rolę, którą odegrali w jej artystycznym rozwoju. Są to. m.in. prof. Pikul, prof. Krauzowicz, prof. dr h.c. Jerzy Stankiewicz.

Autoreferat jest pisany piękną polszczyzną, z naukowym rysem. W mojej ocenie wyczerpująco przedstawia dzieło, historię powstania kompozycji, wykonaną pracę nad materiałem oraz jego tematykę, a także pozwala czytelnikowi w zadowalającym stopniu zapoznać się na wszystkich zawodowych płaszczyznach z postacią habilitantki.

Ocena dzieła artystycznego

Dziełem głównym wskazanym przez Dominikę Peszko w postępowaniu habilitacyjnym jest płyta wydana w roku 2023 przez Związek Kompozytorów Polskich w ramach serii „Muzyka polska dzisiaj – portrety współczesnych kompozytorów polskich”, „Regamey&Regamey” Vol. 2; Robert Koller, Dominika Peszko, Justyna Danczowska; Polmic 171

REPERTUAR PŁYTY

Konstanty Regamey (1907-1982)

Chansons persanes (1940-1943) do tekstów Rubayat przypisywanych Omarowi Chajjamowi (1048-1131) w tł. na język francuski: Camille Dudan; wersja na baryton i dwa fortepiany:

1. *La vie est un secret...*
2. *Dieu qui fit Khayyâm...*
3. *Luisantes roses...*
4. *Viens, défends-moi...*
5. *Faucon hardi...*
6. *Les nuits, j'observe le ciel étoilé...*
7. *C'est moi! moi!...*

Robert Koller – baryton Dominika Peszko – fortepian I Justyna Danczowska – fortepian II

Quatre courts préludes na fortepian

8. Andante tristamente

9. Andante

10. Andante doloroso

11. Agitato con enorme brio

Dominika Peszko – fortepian

Drei Lieder des Clowns (1959-1968) z niedokończonej opery *Don Robott* do tekstu Erwina Taubera (1894-1972) – autorskie opracowanie wyciągu fortepianowego zachowanego w rękopisie: Dominika Peszko

12. *Das Lied von Ja-Sagen*

13. *Wiegenlied für Erwachsene*

14. *Ballade von dem Stellvertreten in der Welt*

Robert Koller – baryton Dominika Peszko – fortepian

15. *Légende* na fortepian Dominika Peszko – fortepian

16. *Uchod' w sny* (1921) na baryton i fortepian, sł. Nikołaj Gumilow (1886-1921)

Robert Koller – baryton Dominika Peszko – fortepian

Konstanty Kazimierz Regamey (1897-1938)

17. *Bezbrzeżna mi przestrzeń się śniła* op. 4 no. 1 (1912-1913) na głos i fortepian, tekst polski: Henryk Zelenay (1857-1919) na podstawie wiersza rosyjskiego *Mnie snitos wieczernieje niebo* Siemiona Nadsona (1862-1887)

Robert Koller – baryton Dominika Peszko – fortepian

18. *Romance h-moll* op. 3 (1912-1913) na fortepian Dominika Peszko – fortepian

19. *Ja wnow' odin* op. 4 no. 2 (1912-1913) na baryton i fortepian; do sł. Siemiona Nadsona (1862-1887)

Robert Koller – baryton Dominika Peszko – fortepian

20. *Jam tu, Ineziljo* op. 12 no. 2 (1914-1915) na głos i fortepian; tekst polski Kazimierza Czekotowskiego (1901-1972) na podstawie wiersza rosyjskiego *Ja zdes', Inezilja* Aleksandra Puszkina (1799-1837)

Robert Koller – baryton Dominika Peszko – fortepian

Nagrań dokonano w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego w Warszawie w dniach 27-29 czerwca oraz 3-5 sierpnia 2023r.

Reżyseria dźwięku, nagranie i mastering: Ewa Guziołek-Tubelewicz

Redakcja i koordynator projektu: Izabela Zymer, POLMIC

Konsultacja muzykologiczna i udostępnienie materiału źródłowego: Jerzy Stankiewicz

Współproducentem nagrania muzycznego i wydania płyty jest Program 2 Polskiego Radia

Habilitantka w szczegółowy sposób przedstawia historię powstania płyty, charakteryzuje każdą z demonstrowanych pozycji od strony historycznej, naukowej i wykonawczej. W

związku z tym pominię charakterystyki poszczególnych kompozycji i skupię się wyłącznie na ocenie wykonania.

Konstanty Regamey (1907-1982)

Chansons persanes (1940-1943) do tekstów Rubayat przypisywanych Omarowi Chajjamowi (1048-1131) w tł. na język francuski: Camille Dudan; wersja na baryton i dwa fortepiany:

1. La vie est un secret...
2. Dieu qui fit Khayyâm...
3. Luisantes roses...
4. Viens, défends-moi...
5. Faucon hardi...
6. Les nuits, j'observe le ciel étoilé...
7. C'est moi! moi!...

Robert Koller – baryton Dominika Peszko – fortepian I Justyna Danczowska – fortepian II

Nagranie jest na wysokim poziomie profesjonalnym pod każdym względem. Znakomita praca reżyserii dźwięku, dobre instrumenty, świetne ustawienie akustyczne dają komfort wykonawcom dla pełnego wyrażenia swojej wizji w tej nietypowej i trudnej kameralnej formacji (dwa fortepiany ze śpiewakiem). Bogactwo emocjonalne, dynamiczne i barwowe, czytelne prowadzenie frazowania oraz myśli muzycznej charakteryzuje wykonanie tych pieśni. Słysząc, że pianistka (oceniam habilitantkę) jest doświadczona w pracy z wokalistami, znakomicie czuje frazę i oddech, nawet w dużej dynamice i bogatej fakturze brzmienie fortepianów nigdy nie przykrywa śpiewaka. Do tego habilitantka pieczołowicie realizuje uwagi kompozytorskie tworząc całkowicie spójną, partnerską interpretację także w duecie fortepianowym. Kolejne pieśni przedstawiają różnorodne rozwiązania interpretacyjne- często kontrastowe - dotyczące artykulacji i charakteru. W związku z tym muzyka nabiera barw, nie ma monotonii brzmieniowej, słuchacze są wciągnięci w bogactwo wizji kompozytora. Brzmienie fortepianów jest różnorodne, ale zawsze kontrolowane, o szlachetnym dźwięku. Wszystkie solowe fragmenty są grane z rozmachem i włączone we wspólną, ekspresyjną narrację. Słyszałam drobne różnice w artykulacji dialogowanych motywów w dwóch fortepianach, w motorycznych sekwencjach fortepian II ostrzej realizuje rytmikę, podczas gdy fortepian I zaokrąglą rytm. Były też różnice w brzmieniu akordów. Nie przeszkadzało mi to w odbiorze, gdyż wszystkie synchrony, piony były ustawione, precyzja i balans znakomite, a interpretacja spójna, zarówno poszczególnych pieśni, jak i całości cyklu. Nie oceniam partnerów habilitantki, ale nie mogę nie wspomnieć, że to znakomici muzycy i współtworzą wysoką artystyczną jakość nagrania. Bardzo dobre nagranie tego skomplikowanego utworu.

Quatre courts préludes na fortepian

8. Andante tristamente
  9. Andante
  10. Andante doloroso
  11. Agitato con enorme brio
- Dominika Peszko – fortepian

Cztery preludia pokazują pianistkę jako profesjonalistkę umiejętnie operującymi różnorodnymi środkami wykonawczymi i interpretacyjnymi. Pomyślane jako kontrastowe miniatury demonstrują środki pianistyczne wzorowane w moim odczuciu także na

wykonawstwie preludiów Skriabina o dużej amplitudzie dynamicznej i romantycznym rozmachu. Interpretacje są logiczne i w pełni je przyjmuję. Z obowiązku recenzenta wzmiankuję, że nie odczułam tristamente w pierwszym preludium, a doloroso w trzecim preludium już tak. Trzy pierwsze preludia o oznaczeniu Andante pianistka wykonuje w różnorodny sposób, co jest moim zdaniem słuszne. Najwyżej oceniam dwa ostatnie preludia jako najbardziej przekonujące interpretacyjnie w prowadzeniu romantycznej frazy.

Drei Lieder des Clowns (1959-1968) z niedokończonej opery *Don Robott* do tekstu Erwina Taubera (1894-1972) – autorskie opracowanie wyciągu fortepianowego zachowanego w rękopisie: Dominika Peszko

12. *Das Lied von Ja-Sagen*

13. *Wiegenlied für Erwachsene*

14. *Ballade von dem Stellvertreten in der Welt* Robert Koller – baryton Dominika Peszko – fortepian

Przytoczę słowa habilitantki dotyczące tego utworu:

Drei Lieder des Clowns – trzy fragmenty niedokończonej opery Konstantego Regameya, zachowane w rękopisie wyciągu fortepianowego. Opera ta miała być opus magnum kompozytora – dziełem nowoczesnym, polistylistycznym, operą komiczną podejmującą najważniejsze tematy współczesnego świata. (...) Przedstawione na płycie nagranie Pieśni Klauna z towarzyszeniem fortepianu jest nagraniem premierowym tej wersji. Rękopis wyciągu fortepianowego, (...) wymagał opracowania redukcji, w oparciu o istniejące nagranie Drei Lieder des Clowns na baryton z orkiestrą. Przearanżowania istniejącego wyciągu i jego adaptacji wykonawczej (podjęcia decyzji o sposobie realizacji dźwięków perkusyjnych) dokonałam osobiście, jedynie w kilku kwestiach porozumiewając się z Robertem Kollerem, jako wykonawcą partii solowej. W tym wypadku moje doświadczenie pracy w roli korepetytora operowego, w tym wielokrotnego aranżowania pianistycznie awykonalnych wyciągów czy grania z partytury okazało się niezwykle cenne. Nie bez znaczenia była również wiedza z zakresu współczesnych technik wykonawczych, którą wyniosłam z wykonawstwa muzyki współczesnej. Drei Lieder des Clowns to kompozycje, w których Regamey wykorzystał szeroki wachlarz technik kompozytorskich – od tonalności, poprzez dodekafonię, atonalność, punktualizm, po efekty szmerowe. Silna ekspresja i nietypowy język muzyczny stały się nośnikami dla prowokacyjnych, ironicznych i humorystycznych tekstów Erwina Taubera.

Oceniam zarówno wykonanie, jak i przygotowanie wyciągu bardzo wysoko. Od początku wykonawcy wciągają w świat ekspresyjnej muzyki, pełnej dysonansów, zgrzytów, prowokacji i humoru. Imponujące umiejętności wykonawców, różnorodna kolorystyka, efekty z pogranicza muzyki tradycyjnej i eksperymentalnej, znakomite zgranie tworzą bardzo bogate interpretacyjnie dzieło. Nie mogę nie wspomnieć o swobodzie interpretacyjnej pana Roberta Kellera, który zachwyił mnie w tym utworze. Uważam, że przedstawienie tej kompozycji było istotne dla wykonawców, a ich interpretacja bardzo wyrafinowana. Brawo.

15. *Légende* na fortepian Dominika Peszko – fortepian

Nieukończony utwór wykonany na podstawie rękopisu stanowi dopełnienie solowych utworów kompozytora przedstawionych na płycie. Jest emocjonalnie wykonany. Odczuwalne

jest zaangażowanie habilitantki i chęć przedstawienia kompozycji od jak najlepszej strony. Czytelne są płaszczyzny fakturalne i brzmieniowe, frazy są prowadzone klarownie.

16. *Uchod w sny* (1921) na baryton i fortepian, sł. Nikołaj Gumilow (1886-1921) Robert Koller – baryton Dominika Peszko – fortepian

Ostatni z utworów płyty poświęconej twórczości Konstantego Regameya nie dorównuje poprzednim monumentalnym pozycjom. Przede wszystkim sam materiał nie daje tylu możliwości wykonawcom. Pomimo tego artyści z zaangażowaniem starają się stworzyć mroczny nastrój, co im udaje się. Dla mnie przeszkodą w pozytywnym odbiorze było kompletna nieczytelność tekstu rosyjskiego.

Konstanty Kazimierz Regamey (1897-1938)

17. *Bezbrzeżna mi przestrzeń się śniła* op. 4 no. 1 (1912-1913) na głos i fortepian, tekst polski: Henryk Zelenay (1857-1919) na podstawie wiersza rosyjskiego *Mnie sniłos wieczernieje niebo* Siemiona Nadsona (1862-1887)

Robert Koller – baryton Dominika Peszko – fortepian

Pierwsza z pozycji Konstantego Kazimierza Regameya ojca zaprezentowana na płycie pokazuje, że wykonawcy chcą zróżnicować stylistykę i wykorzystują inne środki wykonawcze niż w poprzednich utworach. Brzmienie jest łagodniejsze, dynamika i artykulacja złagodzone. Uważam ten zabieg za słuszny i potrzebny. Imponują także umiejętności pedagogiczne habilitantki, która wzmiankuje, że uczyła śpiewaka wymowy polskiego tekstu. Efekt jest bardzo dobry, tekst jest czytelny i zrozumiały.

18. *Romance h-moll* op. 3 (1912-1913) na fortepian
Dominika Peszko – fortepian

Kolejny utwór solowy, który prezentuje habilitantka pokazuje jej wysoki poziom pianistyczny. Gra jest bogata w brzmienia, wykorzystane są barwy rejestrów, czytelnie prowadzone są myśli muzyczne. Stwarza to wrażenie świeżości i spontaniczności wykonania. Niestety zabrakło mi wystarczającego zróżnicowania stylistycznego pomiędzy solowymi utworami ojca i syna. Zabieg ten został zastosowany w pieśniach i moim zdaniem realizuje główny zamiar płyty przedstawienia dwóch kompozytorów. Pod koniec Romansu słychać było odmienną od poprzednich utworów narrację, inaczej prowadzone rubato we frazowaniu - wydaje mi się, że można było wykorzystać ten zabieg od początku. Niemniej jednak wykonanie jest ekspresyjne i przekonujące.

19. *Ja wnow' odin* op. 4 no. 2 (1912-1913) na baryton i fortepian; do sł. Siemiona Nadsona (1862-1887)

Robert Koller – baryton Dominika Peszko – fortepian

Druga pieśń w języku rosyjskim jest czytelniejsza w warstwie tekstu. Wykonawcy stworzyli mroczny nastrój, adekwatny do poezji. Przy ogólnie dobrym balansie odniosłam wrażenie, że

zastosowana pedalizacja miejscami jest zbyt długa jak na niski rejestr fortepianu i głosu i w związku z tym wykonanie czasami traci na czytelności.

20. *Jam tu, Ineziljo* op. 12 no. 2 (1914-1915) na głos i fortepian; tekst polski Kazimierza Czekotowskiego (1901-1972) na podstawie wiersza rosyjskiego *Ja zdes', Inezilja* Aleksandra Puszkina (1799-1837)

Robert Koller – baryton Dominika Peszko – fortepian

Ostatnia pieśń na płycie rozpoczyna się lekkim i błyskotliwym brzmieniem fortepianu. W wielu miejscach faktura jest lekka, zwiewna i selektywna. Znakomicie jest to dopasowane do lekkiej linii wokalne. Brzmienie zmienia się w zależności od dramaturgii tekstu. Niestety czasami miałam wrażenie pojawiającej się ciężkości w akordach, zwłaszcza na drugą i trzecią miarę, podczas wciąż łagodnej linii melodycznej oraz w solowych fragmentach. Balans zostaje zaburzony. Zakończenie także mogłoby być zagrane z większym rozmachem. Możliwe, że sposób zakończenia utworu został wykonany z zamiarem zróżnicowania stylistycznego, gdyż wcześniej pianistka pokazała, iż posiada wielki temperament. Od strony naukowej uważam to za słuszny zabieg, od strony słuchacza pozostał pewien niedosyt. Utwory Regameya ojca są mniej przekonująco przedstawione.

Reasumując: cały projekt uważam za niezwykle cenny i bardzo dobrze przygotowany. Odczuwam naukowe wsparcie wybitnego specjalisty muzykologa prof. Jerzego Stankiewicza. Odczuwam także zamysł habilitantki w chęci różnicowaniu interpretacji i pokazania ewolucji kompozytora Konstantego Regameya. Od strony wykonawczej i realizacyjnej nagranie jest perfekcyjne, pianistka habilitantki jest bogata i zróżnicowana.

Dzieło przyjmuję z satysfakcją.

Ocena osiągnięć artystycznych

Dotychczasowa działalność artystyczna habilitantki jest imponująca. Pan Dominika Peszko bardzo aktywnie działa na wielu, bardzo różnorodnych płaszczyznach artystycznych w kraju i za granicą. Już samo wymienienie dziedzin działalności świadczy o dużym potencjale, elastyczności, umiejętności szybkiego uczenia oraz szerokich intelektualnych horyzontach habilitantki. Odczuwalna jest pasja do muzyki, potrzeba tworzenia wciąż nowych projektów i zaangażowanie w szeroko pojętą kulturę i działalność artystyczną. Repertuar habilitantki jest niezwykle obszerny, zawiera bardzo znaczące dzieła różnych epok i dziedzin. Wymienię tylko wybrane: wykonanie w całości monumentalnego, ponad dwugodzinnego cyklu Oliviera Messiaena *Vingt Regards sur l'Enfant-Jésus* (Dwadzieścia spojrzeń na dzieciątko Jezus), wykonanie z orkiestrami następujących dzieł: F. Lessel – *Adagio et Rondeau a la Polonaise* op. 9, Karol Szymanowski *IV Symfonia Koncertująca* op. 60, Wolfgang Amadeus Mozart – *Koncert na dwa fortepiany Es-dur KV 365*, Leopold Koželuch – *Koncert na fortepian na cztery ręce*, Wolfgang Amadeus Mozart – *Koncert na dwa fortepiany Es-dur KV 365*, Fryderyk Chopin – *Fantazja A-dur na tematy polskie* op. 13, melodramat na fortepian i narratora „*Enoch Arden*” Richarda Straussa do słów Alfreda Tennysona. Do tego dochodzi działalność w duecie fortepianowym i bardzo liczne recitale wokalne z wybitnymi śpiewakami o bardzo szerokim

repertuarze. Jako pianistka-kameralistka towarzysząca śpiewakom pani Peszko została wielokrotnie doceniona i otrzymała wiele nagród.

Pracowała także jako pianista konkursowy podczas Międzynarodowego Konkursu Sztuki Wokalnej im. Ady Sari w Nowym Sączu oraz podczas VIII Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Jana Kiepury w Krynicy Zdroju.

Osiągnięcia pani Dominiki Peszko oceniam bardzo wysoko.

Ocena osiągnięć dydaktycznych, naukowych i organizacyjnych

Habilitantka łączy działalność artystyczną z pedagogiczną towarzysząc młodym śpiewakom w ich rozwoju. Wspomniałam już o nagrodach dla pianisty na konkursach wokalnych. Pani p Peszko jako korepetytor solistów przygotowywała premiery koncertowych wykonań opery „Janek” Władysława Żeleńskiego (Kraków, Lwów), „Flis” Stanisława Moniuszki (Zielona Góra), nagrania „Legendy Bałtyku” Feliksa Nowowiejskiego, a także operowych spektakli Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej im. K. Pendereckiego w Krakowie: „Eugeniusza Oniegina” Piotra Czajkowskiego, „Kserksesa” Georga Friedricha Händla (dwukrotnie), „Giulio Cesare in Egitto” Georga Friedricha Händla, „Cosi fan tutte” Wolfganga Amadeusza Mozarta oraz „Die Zauberflöte” Wolfganga Amadeusza Mozarta.

W 2019 roku habilitantka realizowała Stypendium Twórcze Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, którego przedmiotem były Pieśni zebrane Władysława Żeleńskiego. W ramach programu stypendialnego poszerzyła repertuar o 96 pieśni Władysława Żeleńskiego, przeprowadziła kwerendę biblioteczną, prowadziła warsztaty z młodymi śpiewakami, przygotowała cykl koncertów pieśni Władysława Żeleńskiego oraz rozpoczęła pracę nad nagraniem kompletu pieśni – projekt jest w trakcie realizacji, a w nagraniach udział wzięli śpiewacy młodego pokolenia.

Warto wspomnieć, że przygotowanie wyciągu *Drei Lieder des Clowns* do gry jest dowodem na znakomite łączenie umiejętności naukowych i wykonawczych habilitantki.

Osiągnięcia dydaktyczne, naukowe i organizacyjne habilitantki są w pełni imponujące. Godne podziwu jest łączenie pracy dydaktycznej, działalności naukowej i organizacyjnej z tak bardzo ożywioną i różnorodną aktywnością artystyczną.

Konkluzja

Pani Dominika Peszko należy do grona wyróżniających się pianistów. Posiada rozległy i różnorodny repertuar, zarówno solowy, jak i kameralny, a jej działalność artystyczna jest bogata. Habilitantka wykazuje się pasją w dążeniu do tworzenia nowych projektów i jakości oraz rozwijania swoich artystycznych umiejętności, osiągając jednocześnie sukcesy na wielu polach. Płyta „Regamey&Regamey” Vol. 2; Robert Koller, Dominika Peszko, Justyna Danczowska; Polmic 171 wskazana jako dzieło główne w postępowaniu habilitacyjnym jest

niewątpliwie cenną pozycją na rynku fonograficznym i stanowi istotny wkład w utrwalanie i promocję kultury polskiej.

Niniejszym stwierdzam , że habilitantka spełnia wymogi Ustawy.

Prof. dr hab. Joanna Maklakiewicz

A handwritten signature in black ink, written in a cursive style, which reads "Maklakiewicz".